

Магістр 2 року навчання
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Розглянуто значення управлінського обліку для системи управління на великих підприємствах з різними видами діяльності. Обґрунтовано важливість і роль управлінського обліку для забезпечення ефективного функціонування економічного механізму господарювання в сучасних умовах на підприємстві.

Аннотация. Рассмотрено значение управленческого учета для системы управления на крупных предприятиях с различными видами деятельности. Обоснованы важность и роль управленческого учета для обеспечения эффективного функционирования экономического механизма хозяйствования в современных условиях на предприятии.

Annotation. The article considers the importance of management accounting control system for large enterprises with various activities. The importance and role of management accounting for the effective functioning of the economic mechanism of management at an enterprise under current conditions have been proved.

Ключові слова: значення, рішення, управлінський облік, інформація, підприємство, функціонування.

На сьогодні для підвищення якості управлінських рішень на підприємстві набув актуальності управлінський облік. Управлінський облік дозволяє швидко виявити поточні проблеми на суб'єкті господарювання. Для прийняття правильних поточних та перспективних управлінських рішень з боку керівництва запроваджується на підприємстві управлінський облік.

Слід також зауважити, що проблемами значення управлінського обліку на підприємстві займалися вітчизняні та закордонні фахівці. Теоретичні і практичні питання управлінського обліку та його зв'язку з управлінням і ролі в інформаційній системі в підприємстві знайшли місце в працях таких авторів, як: Бутинець Ф. Ф., Безверхня Ю. В., Івашкевич В. Б., Чижевська Н. В., Тупота М. О., Кашинська Ю. В., Кіркеєва Л. І., Мусін С. Л., Тупота М. О. та ін.

Метою даної статті є теоретичне обґрунтування, розкриття значення і ролі управлінського обліку на підприємстві. Для реалізації мети необхідно вирішити наступні завдання: визначити сутність поняття "управлінський облік" і значення управлінського обліку в сучасних умовах на підприємстві.

Об'єктом дослідження є роль та значення впровадження управлінського обліку на великих підприємствах із різними видами діяльності.

Предметом дослідження є необхідність застосування управлінського обліку керівниками на великих підприємств для прийняття обґрунтованих поточних та перспективних управлінських рішень.

Необхідність у впровадженні управлінського обліку на підприємствах зумовлена тим, що власникам або керівникам потрібно знати реальний стан справ на підприємстві для того, щоб прийняти обґрунтовані поточні та перспективні управлінські рішення. Управлінський облік допомагає одержати інформацію про надходження та витрачання грошових коштів, стан кредиторської та дебіторської заборгованості, рух виробничих запасів, оборотних активів, доходи від усіх видів діяльності та витрати на виробництві. У Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1] подано таке тлумачення управлінського обліку: "Внутрішньогосподарський (управлінський) облік – система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Для забезпечення на ринку постійного економічного розвитку та конкурентоспроможності необхідно запроваджувати нові методи управління. Тому для власників і керівників підприємств необхідно правильно підібрати управлінські рішення для ведення свого бізнесу. Для цього керівництву необхідна інформація, яка б дала змогу об'єктивно оцінити реальний стан підприємства. Бухгалтерський облік надає найбільш важливу інформацію для забезпечення ефективного ведення господарської діяльності. Сучасний бізнес потребує значних змін в обліковій політиці підприємства та системі контролю на всіх етапах підприємницької діяльності. З метою прийняття управлінських рішень використовується інформаційна база бухгалтерського обліку, щоб забезпечити функції планування, контролю та оцінки. Також потрібно зауважити, що необхідність використання управлінського обліку на підприємстві зумовлена наявністю на теренах нашої держави різних форм власності, ринком збуту та наявністю жорсткої конкуренції. Запровадження управлінського обліку сприятиме максимізації прибутку, що виникне внаслідок більш ефективного управління витратами і фінансовими результатами.

У сучасному розумінні управлінський облік є системою, що забезпечує отримання інформації, необхідної для функціонування системи управління на підприємстві. Частково ці функції виконують виробничий і бухгалтерський облік. Інформація, яка формується в системах бухгалтерського, виробничого та управлінського обліку, покликана зменшити ступінь невизначеності, що властивий ринковим умовам господарювання. Управлінський облік складається з двох компонентів: виробничого обліку, призначеного для внутрішнього, або як говорили раніше, внутрішньо-заводського управління виробництвом і збутом продукції, та тієї частини фінансового обліку, яка служить для управління фінансовою діяльністю безпосередньо в організації. Це не означає, що для організації управлінського обліку й створення його системи потрібно обов'язково об'єднати обидві ці функції. Вони можуть існувати й

бухгалтерського обліку, складання балансу та інших форм звітності, бере участь в управлінні фінансовими операціями, потоками платіжних засобів і відповідною діяльністю. У невеликих організаціях функції управлінської та фінансової бухгалтерії слід об'єднати в єдину службу [2, с. 8].

Стратегія формування та розвитку економічного механізму господарювання становить стратегію надійності в діяльності підприємства. Ефективність і надійність такого механізму визначається фінансовими результатами діяльності підприємства, його здатністю швидко адаптуватися до змін на споживчому ринку. Практика свідчить, що грамотна та науково обґрунтована побудова системи управлінського обліку забезпечує високий рівень ефективності виробництва та його конкурентоспроможності. Оскільки реалізація цілей підприємства веде до змін економічного механізму господарювання в ринкових умовах, то, на думку автора, оцінка результатів діяльності підприємства повинна передбачити визначення тенденцій і перспектив розвитку як суб'єкта господарювання у цілому, так і окремих підрозділів, насамперед, у формуванні витрат і фінансових результатів [3, с. 86].

Але якщо неграмотно та науково не обґрунтовано побудувати систему управлінського обліку на підприємстві, можливе виникнення помилок. Причинами невдач можуть бути:

1) нерозуміння фахівцями цілей управлінського обліку, сутності інформації, що міститься в управлінських звітах, відсутність навичок підготовки управлінської звітності;

2) управлінська звітність не завжди містить інформацію у зручній формі, дані звітів погано структуровані, перевантажені зайвою інформацією, що забирає час від управлінців, оскільки далеко не всі показники і дані необхідні для цілей управління;

3) початкове нерозуміння консультантами або управлінцями того, що таке насправді підприємство;

4) бажання вирішити окремі проблеми, наприклад, впровадити графік документообігу, на шкоду створенню системи управлінського обліку;

5) відсутність на підприємствах сучасних засобів зв'язку та програмного забезпечення, що прискорюють швидкість обміну інформацією, дублювання звітності, "подвійне введення" інформації в систему; вибір програмного забезпечення, що не враховує специфіки та особливостей конкретного підприємства та ін. [4, с. 114].

Отже, управлінський облік є інструментом управління діяльністю підприємства, що об'єднує практично всі функції управління – облік, планування, координацію, контроль, аналіз і прийняття рішень. На кожному підприємстві система управлінського обліку має свої особливості, але водночас може включати в себе подібні елементи: збір інформації, структуризацію обліку за центрами відповідальності, бюджетування та розробку стандартів, аналіз системи показників, контроль і прийняття управлінських рішень [5, с. 12].

В Україні потреба в управлінському обліку виникає на великих підприємствах з різними видами діяльності, на яких існує складна розгалужена структура із філіями, дочірніми та підпорядкованими підприємствами. Управлінський облік запроваджується на підприємстві з метою вдосконалення діяльності суб'єкта господарювання та спрямований на виявлення й оцінку слабких сторін, ризиків у роботі підприємства.

Також необхідно зазначити, що потреба в управлінському обліку зумовлена також тим, що керівництво не займається безпосередньо контролем повсякденної діяльності підрозділів підприємства, тому й потребує інформації, що формується на більш низькому рівні. Менеджери не спроможні вчасно виявити помилки, відхилення або приховані недоліки від заданих вказівок. У таких випадках управлінський облік допомагає вирішити багато проблем. Застосування управлінського обліку на підприємстві допомагає усунути в майбутньому недоліки або відхилення чи вказати на слабкі сторони в управлінні.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що саме завдяки постійному обліку і контролю є можливість бачити реальний стан підприємства. Тому управлінський облік поступово займає позиції лідерства в інструменті підвищення ефективності управління підприємства. Тому для успішного розвитку підприємства в сучасних умовах наявність ефективного управлінського обліку стає невід'ємною частиною успішного розвитку суб'єкта господарювання, але управлінський облік стане корисним лише в тому випадку, якщо перед ним поставлені раціональні завдання.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 2. Івашкевич В. Б. Бухгалтерський управленческий учет : учебник для вузов / В. Б. Івашкевич. – М. : Юрист, 2003. – 618 с. 3. Безверхня Ю. В. Об'єктивна необхідність управлінського обліку у системі керування підприємством / Безверхня Ю. В. // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". – 2010. – № 2. – С. 86–90. 4. Толикіна Е. И. Сущность, постановка и этапы внедрения управленческого учета на предприятиях агропромышленного комплекса / Е. И. Толикіна // Вестник Алтайского государственного аграрного университета. – 2011. – № 4 (78). – С. 113–115. 5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Ф. Ф. Бутинець, Л. В. Чижевська. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 448 с. 6. Тупота М. О. Впровадження концепції управлінського обліку в холдингових компаніях / М. О. Тупота // Стратегія 182 економічного розвитку України. – 2007. – Вип. 20–21. – С. 180–186. 7. Мусин С. Л. Управленческий учет, контроль и аудит в строительной организации / С. Л. Мусин // Вектор науки ТГУ. – 2011. – № 2(16). – С. 181–187. 8. Кашинская Ю. В. Роль управленческого учета в экономическом развитии предприятий АТК / Ю. В. Кашинская // Вестник Алтайского государственного аграрного университета. – 2007. – № 11 (37). – С. 70–73